

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระบบโซ่อุปทานของลำไยสด ทำการประเมินประสิทธิภาพในโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ หาความสามารถของผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับระบบการผลิตลำไยสด วิเคราะห์ต้นทุนและนำเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ของลำไยสด ในรูปแบบของแนวปฏิบัติของการจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ ของผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานภาครัฐในการที่จะสนับสนุนและส่งเสริม

งานวิจัยนี้ได้พัฒนาวิธีการประเมินการดำเนินงานในห่วงโซ่อุปทานโดยประยุกต์จากแนวคิดของ SCOR Model (Supply Chain Operations Reference Model) ร่วมกับหลักการโซ่คุณค่า (Value Chain) โดยเริ่มจากการศึกษาภาพรวมของโซ่อุปทาน และจากผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบโซ่อุปทาน ตั้งแต่เกษตรกร จนถึงผู้ส่งออก และทำการประเมินหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนของโซ่อุปทานอันได้แก่ เกษตรกร พ่อค้าคนกลาง โรงงานอบแห้ง บริษัทขนส่ง บริษัทนำเข้าส่งออก ด้วยวิธีการวิเคราะห์โซ่แห่งคุณค่า (Value Chain) ซึ่งแบ่งออกเป็นกิจกรรมหลักและกิจกรรมเสริม โดยทำการประเมินใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ โลจิสติกส์ขาเข้า (Inbound Logistics) การปฏิบัติการ (Operations) โลจิสติกส์ขาออก (Outbound Logistics) และกิจกรรมสนับสนุน (Supporting) กับผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบโซ่อุปทานทั้งสิ้น จำนวน 73 ราย ในเขต เชียงใหม่ ลำพูน และ กรุงเทพฯ บนพื้นฐานของเครื่องมือดังกล่าวประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผลการประเมินสามารถชี้บ่งว่าแต่ละองค์กรมีศักยภาพในการดำเนินงานในด้านใดที่มีความแตกต่างกัน และทราบประเด็นปัญหา

ผลจากการประเมินพบว่า องค์กรส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านโลจิสติกส์ขาออกดีที่สุด คือ กิจกรรมการส่งมอบสินค้าไปยังลูกค้าในห่วงโซ่อุปทาน โดยเฉพาะในกลุ่ม ผู้ค้าส่ง (Wholesalers) ในที่นี้เรียกว่า ล้ง และมีการดำเนินการด้าน ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ การบริการลูกค้าต่ำที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกร นอกจากนี้งานวิจัยยังบ่งชี้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับโซ่อุปทานลำไย โดยปัญหาหลักที่พบคือ ลำไยขาดคุณภาพ ปริมาณผลผลิตไม่แน่นอน การดำเนินการของรัฐไม่ประสบผล ผลผลิตลำไยไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน งานวิจัยนี้ยังได้นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลของหน่วยงานที่มีการปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) เพื่อพัฒนาห่วงโซ่อุปทานลำไยให้มีประสิทธิภาพดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ โครงการยังคัดเลือกตัวอย่างผู้ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของแต่ละด้าน เพื่อเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ รวมถึง ข้อเสนอแนะและแนวทางการปรับปรุงในอนาคต (To be) เพื่อสานต่อและนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในแต่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและในระดับประเทศต่อไป

ABSTRACT

The research was to study the supply chain of fresh Longan by evaluating the efficiency of its supply chain and logistics, determining the potential of the business, analyzing the cost and providing the suitable supply chain and logistics development action plan for the businesses and official organizations, related to the activities.

The research developed the means to evaluating the supply chain operation, adapted from the concepts of Supply Chain Operations Reference Model (SCOR Model) and Value Chain. The study commenced from the overview study of the supply chain as well as the people who involve from farmers to the exporters. The study also evaluated the organizations that involve, ie, farmers, middleman, driers, transporters and exporters by analyzing its value chain. The evaluation focuses on both main and supporting activities, categorized into 4 perspectives, ie, Inbound Logistics, Operations, Outbound Logistics and Supporting. The in-depth interview was used with 73 people who involved and located in Chiang Mai, Lamphun and Bangkok areas. The result indicates that there are variations in each organization's operation potential. The problems were also discovered.

The result of the evaluation showed that majority of the organizations is mostly effective in the Outbound Logistics, ie, delivering activities in the supply chain, especially in the wholesalers. The least effective activities is the Supporting, ie, advertising, public relation, customer service, especially in the farmers. Moreover, the study indicates the problems and obstacles within Longan supply chain. The main problems are the lack of quality and the inconsistent quantity of Longan, the unsuccessful official operations and under standard of the products. Therefore, the study suggested the solution for such problems, learning from the Best Practice organization. The objectives were to improve the efficiency of the supply chain of the Longan and select the Best Practice in each perspective as the role model as well as the suggestions and the development plan (To be), should the benefits be with each involver and hence the country.